

Inhoud

Woord vooraf.....	7
1 Het begin van de laatste dingen.....	13
2 Signalen van de eindtijd	25
3 Het duizendjarig vrederijk (1).....	36
4 Het duizendjarig vrederijk (2).....	48
5 De toekomst van Israël (1).....	62
6 De toekomst van Israël (2).....	75
7 De opname van de gemeente.....	90
8 De wederkomst van Christus.....	106
9 De lichamelijke opstanding (1).....	120
10 De lichamelijke opstanding (2)	131
11 Het laatste oordeel (1).....	144
12 Het laatste oordeel (2).....	157
13 De nieuwe hemel en de nieuwe aarde	171
14 Het nieuwe Jeruzalem	186
Literatuurlijst.....	205

Woord vooraf

Aan de christelijke gemeente is een prachtig toekomstperspectief beloofd. De vraag is of wij eruit leven. De vraag is ook, of wij wel echt zicht hebben op wat de Bijbel over de toekomst zegt. Binnen de reformatorische gezindte is er niet zo veel belangstelling voor de eindtijd. Velen zijn bezig met de vragen rondom de toe-eigening van het heil. Dat zijn wel belangrijke vragen, maar wie zijn zaligheid gevonden heeft in de Heere Jezus Christus zal toch ook met aandacht de signalen van de eindtijd op zich laten inwerken en met belangstelling de gang van God in de geschiedenis – in Zijn oordelen en beloften – volgen. Als we betrokken op de toekomstverwachting bezig zijn en ons aardse bestaan vooral in dat licht zien, zal dat de hoop levend houden. Reden genoeg om de bijbelse gegevens met betrekking tot de toekomst te bestuderen.

Over deze leer van de laatste dingen gaat het in de hoofdstukken van dit boek. We letten op de kenmerken van de tijd waarin wij leven, en op het duizendjarig vreedrijk waarover verschillende opvattingen zijn onder reformatorische en evangelische christenen. Het overdenken van de toekomst van Israël en de lichamelijke opstanding uit de dood zal ons geloofsleven zeker verrijken. We wegen de argumenten van hen die een opname van de gemeente verwachten voorafgaand aan Jezus' laatste komst en we bestuderen hoe het zal gaan bij de wederkomst van Christus. Aangrijpend ernstig is het laatste oordeel, zowel voor de gelovigen als voor de ongelovigen. Alles loopt uit op de nieuwe hemel en de nieuwe aarde waar de verheerlijkte mens weer tot zijn doel komt als schepsel van God in heel de vernieuwde schepping die in glans en heerlijkheid de eerste schepping verre te boven gaat.

Deze christelijke toekomstverwachting staat centraal in het boek. Je zou ook kunnen zeggen: het leven van de hoop. Paulus schrijft in Romeinen 8: 'Wij zijn in hope zalig geworden. De hoop nu, die gezien wordt, is geen hoop; want hetgeen iemand ziet, waarom zal hij het ook hopen? Maar indien wij hopen, hetgeen wij niet zien, zo verwachten wij het met lijdzaamheid.' (vers 24-25)

Die hoop richt zich op het Koningschap van Christus. Veel heidense volken zitten gevangen in het 'cirkeldenken': de eeuwige wederkeer van alle dingen. De verwachting van de christelijke gemeente is gericht op de voltooiing van Gods werken. In de periode van het Oude Testament verwachtte Abraham al de toekomstige stad (Hebr. 11:8-10). De kernwoorden voor ons geloof zijn 'gedenken' en 'verwachten'. De bijbelse hoop is gefundeerd in Gods beloften, en alle beloften liggen verankerd in het werk van de Heere Jezus Christus. Daarom kent de christelijke gemeente een gegronde verwachting.

Christus is gekomen en Hij komt. In Hem is het Koninkrijk nabijgekomen, maar toch is dat nog maar een begin van de vervulling van al Gods beloften. Er is sprake van vervulling, maar we gaan ook de voltooiing tegemoet. De gekomen Zaligmaker is immers de Komende. Zijn opstanding werpt haar lichtstralen over de toekomst. De Geest van Pinksteren is nog maar een eerste aanbetaling van de erfenis die de gelovigen wacht. In deze tijd tussen hemelvaart en wederkomst leven we in de spanning van het 'reeds' en het 'nog niet'.

We leven als christelijke gemeente op weg naar de toekomst in een ontkerstende maatschappij te midden van razendsnelle ontwikkelingen. Denk maar aan alles wat er rond Israël gebeurt, aan de volken van de Derde Wereld en de vluchtelingenstroom vanuit Afrika en het Midden-Oosten naar Europa; denk aan ontwikkelingen in de wetenschap en aan de milieucrisis. Denk ook aan allerlei antichristelijke tendensen in onze cultuur: vervaging van normen en waarden, agressie tegen het Evangelie, onverschilligheid, vervuiling op zedelijk gebied. Christenen zijn vaak vreemde eenden in de bijt van de samenleving. Denk in ieder geval aan de vreselijke terreur door bewegingen als Boko Haram, Al Shabaab en IS.

Te midden van al die verschijnselen worden we vermaand om te letten op de tekenen der tijden en worden we bepaald bij de boodschap van Christus' komst in heerlijkheid. Gods Woord en het gebed zijn de belangrijkste wapens die God ons geeft om geestelijk weerbaar te zijn. Daarom moeten we voortdurend luisteren naar de Schriften die ons over Gods daden en Zijn toekomst spreken.

Dat is de reden waarom ik vanuit de Schrift en onze belijdenis een aantal leerdiensten heb gehouden over onze christelijke toekomstverwachting. Dat hing samen met de verschijning van het boek *Wake up!* geschreven door Arno Lamm en Emile-André Vanbeckevoort. Daarin beschrijven de auteurs hun herontdekking van Gods profetische kalender in tijdslijnen en feesten.

De schrijvers roepen de kerk op om wakker te worden en de wederkomst van de Messias centraal te zetten. Zij hebben veel liefde voor het jodendom en verwijzen vaak naar de Misjna en de Talmoed. De wereld bestaat nu zesduizend jaar na de schepping – in zes scheidingsdagen – en we staan nu vlak voor de zevende dag, een periode van duizend jaar waarbij ze eerst de opname van de gemeente verwachten en het duizendjarig vreedrijk zal aanbreken.

Zowel de bijbelse feesten als het Hebreeuwse huwelijksritueel bevatten een stuk openbaring die een scherp beeld geeft van Gods kalender. Zo komen deze schrijvers via berekening van bepaalde jaartallen precies uit op het ontstaan van de staat Israël in 1948 en de zesdaagse oorlog in 1967. Ook uit pseudo-epigrafische geschriften halen de schrijvers veel informatie. Interessant is de manier waarop de lijnen worden getrokken van de voorjaars- en najaarsfeesten naar onze tijd en de komst van Christus. De conclusie van de schrijvers is dat de wederkomst heel dichtbij is en daar ben ik het van harte mee eens. We verschillen echter van mening over de opname van de gemeente. Daar ga ik in het zevende hoofdstuk van dit boek nader op in.

De leerdiensten die ik over de bijbelse toekomstverwachting voor de gemeente hield, heb ik nader uitgewerkt in het boek dat u in handen

hebt. Ruim 25 jaar geleden schreef ik een boek over de 'orde des heils' waarvan de laatste hoofdstukken betrekking hebben op de toekomst in het kader van de laatste schakel in de *ordo salutis*, namelijk de verheerlijking. Een deel van de informatie die in die hoofdstukken gegeven is, komt terug in deze pennenvrucht, al is daar veel uitbreiding aan gegeven en zijn daar nieuwe – door voortschrijdend inzicht verkregen – inzichten in verwerkt.

De titel van dit boek – *Zie, Ik kom haastig* – is ontleend aan Openbaring 22:7. De uitspraak 'Zie, Ik kom haastig' vormt een belofte van de verheerlijkte Christus Zelf. Dat liet Hij Johannes tweeduizend jaar geleden opschrijven, is dat niet te lang geleden? Mogen wij nu nog hopen op de vervulling? Jazeker! De moederbelofte aan Adam en Eva werd pas na vierduizend jaar vervuld. We mogen Zijn komst verwachten, met rasse schreden komt deze dichterbij. In die verwachting hebben de christenen van alle eeuwen geleefd, die stempelde hun leven. Hij komt spoedig! Daarop was het verlangen van hun hart gericht. Dat is de diepste betekenis van de christelijke hoop.

Hoe donker de tijd waarin wij leven ook wordt, we weten dat Jezus komt en ook Zijn Koninkrijk. Voor veel christenen is de wederkomst een vaag aanhangsel dat met vrees tegemoetgezien wordt. Dat komt naast gebrek aan geloof ook door gebrek aan kennis. Als we de Bijbel bestuderen op het punt van de toekomst, zien we steeds duidelijker dat die toekomst de grote bevrijding inhoudt. Voor wie de Heere verwachten, breken nieuwe en heerlijke tijden aan. Wie dit ziet en gelooft, bidt met de bruidskerk mee: 'Ja, kom, Heere Jezus!' (Openb. 22:20)

Het is bijna zover. Het duurt nu niet lang meer. De oude kerk besloot haar gebeden vaak met het woord *maranatha*. Dat is het Aramese woord voor 'Kom, Heere'. Dit gebed om de wederkomst lag diep verankerd in het geloof van de eerste christengemeenten. De vraag is gerechtvaardigd hoe die ware christelijke hoop leeft in de christelijke gemeente vandaag. Het is een toetssteen voor de kwaliteit van het geestelijk leven. Als wij helemaal niet zo verlangend uitzien naar Zijn komst, zal dat wel een teken zijn van een stuk wereldgelijkvor-

mingheid in ons leven. Dan wordt het hoog tijd dat we ons daarvan bekeren.

Die bekering is in ieder geval het doel van dit boek over de bijbelse toekomstverwachting. Wellicht staan er dingen in die u nog niet wist. Het kan nodig zijn dat onze kennis van Gods beloften voor de toekomst wordt verdiept zodat het weer begint te gloeien vanbinnen. Het is ook goed om er met elkaar over te spreken. Daarom heb ik bij ieder hoofdstuk een paar schriftgedeelten genoemd die gelezen kunnen worden, en ook een aantal gespreksvragen die ons kunnen scherpen met betrekking tot het onderwerp waar het betreffende hoofdstuk over gaat. Ik wens u veel zegen bij de bestudering van wat de Bijbel zegt over onze christelijke toekomstverwachting. Over de uitleg van bepaalde bijbelgedeelten kunnen we soms verschillend denken. We kennen nu nog 'ten dele' (1 Kor. 13:12). De werkelijkheid van Gods heerlijke toekomst zal echter al onze verwachtingen overtreffen.

Houten, zomer 2016

C.G. Vreugdenhil

1 | Het begin van de laatste dingen

Nathalie is 21 jaar. Een spontane, vrolijke meid. Vorig jaar heeft ze belijdenis gedaan. Sinds een half jaar heeft ze verkering. In het dagelijks leven is ze verpleegster in een groot ziekenhuis. Alle collega's vinden dat ze een stabiele persoonlijkheid heeft; ze is iemand op wie je kunt bouwen. Iemand die weet wat ze wil. Voor iedereen heeft ze vaak een vriendelijk woord en in gezelschap komt ze soms zo humoristisch uit de hoek, dat iedereen uitbundig moet lachen. Je zou zeggen: een gelukkig meisje, iemand die geslaagd is in het leven. Daarnaast bovendien serieus, want in de kerkelijke gemeente is ze heel meelevend: ze zit in het bestuur van de jeugdvereniging en is lid van de evangelisatiecommissie.

En toch ... als ze alleen is, bekruipt haar vaak een onbestemde angst. Zo gaat dat vaak. Aan de buitenkant merk je niet dat een jongen of meisje het moeilijk heeft, maar achter de schermen kan iemand zich heel anders voelen dan hij of zij zich voordoet. Het is bij Nathalie begonnen toen ze nog maar 15 jaar was. Op een zondag had de dominee vanuit de catechismus gepreekt over de wederkomst van de Heere Jezus. Levendig had hij verkondigd hoe heerlijk dat zal zijn voor Gods kinderen, maar ook hoe vreselijk het dan zal zijn voor degenen die God niet kennen: 'Als Koning Jezus morgen komt, vindt Hij ons dan bereid? Zien wij wel vol verlangen uit naar die grote eeuwigheid? Zijn wij verzoend van onze schuld zodat je komen mag? Als Koning Jezus morgen komt, dan heb je nog één dag.' ('Maranatha')

'Ben jij bereid?' had de dominee gevraagd aan de jongelui. Die vraag is bij haar blijven hangen, al die jaren. Telkens als ze in de krant leest over een vreselijke aardbeving die duizenden mensenlevens

kost, of een uitgebroken oorlog in Syrië, een hongersnood in Afrika, verdrukking van de christenen in China of Soedan ... bekruipt haar het angstige gevoel dat de wederkomst van Christus steeds dichterbij komt. Stel dat de Heere Jezus nu komt, dan begint de eeuwigheid. En dan? Opeens overvalt Nathalie een gevoel van paniek. Vandaag kan het gebeuren: ben ik bereid?

Iedere keer heeft ze er moeite mee als er gepreekt of gesproken wordt over de wederkomst van Christus. Er zijn wel tijden dat de angst wat op de achtergrond raakt, maar toch ... de laatste tijd kan ze er soms niet van slapen. Zal het met haar ook nog goed komen? Als ze eraan denkt dat de Heere Jezus 'op die grote morgen komen zal als de Rechter van het heelal' ('Eens zal op de grote morgen'), is er weer die angst. Waarom kan Nathalie niet met verlangen uitzien naar die grote dag? Kun jij het? Kunt u het? Dat is eigenlijk normaal voor een christen!

Onze christelijke toekomstverwachting

We leven al in de eenentwintigste eeuw na Christus. De spanningen in de wereld nemen toe, de goddeloosheid ook. Veel bijbelvaste christenen geloven dat deze wereld ongeveer zesduizend jaar bestaat. Hoelang zal het nog duren voor Jezus komt? Er verliepen tweeduizend jaar tussen de schepping en de zondvloed, en tweeduizend jaar tussen de zondvloed en de eerste komst van Christus naar deze wereld. Nu zijn wederom tweeduizend jaar verstreken. Betekent dat wellicht dat Christus nu heel spoedig komt, of begint nu het duizendjarig rijk (de zevende dag van duizend jaren), zoals sommigen menen? Wat gebeurt er allemaal vlak voor Jezus' komst en hoe zal die dag van de wederkomst verlopen? Geeft de Bijbel een beeld van het laatste oordeel en de nieuwe hemel en aarde? Allemaal vragen, die ons bezighouden. Wat zegt de Bijbel hierover?

Daarom heb ik een serie preken gehouden over onze christelijke toekomstverwachting. Ik besprak de volgende onderwerpen: de tekenen der tijden, de leer van het duizendjarig rijk, de toekomst van Israël, de opname van de gelovigen, de wederkomst van Christus

en de opstanding der doden, het laatste oordeel en de vernieuwing van de hele schepping. Velen vroegen mij om over dit onderwerp een boek te schrijven.

Als inleiding op al deze facetten van de eschatologie – de leer over de laatste dingen – wil ik in dit eerste hoofdstuk beginnen met 'het begin van de laatste dingen': de tekenen der tijden, de antichrist, de verkilling van de liefde en de voorbereiding op de dag van Jezus' komst.

Verlangen naar de wederkomst

Guido de Brès eindigt het laatste artikel van de Nederlandse Geloofsbelijdenis met de schitterende woorden: 'En daarom verwachten wij die grote dag met groot verlangen om ten volle te genieten de beloften Gods in Christus Jezus, onze Heere.' Het behoort normaal te zijn in het leven van een christen om te verlangen naar de komst van Christus op de wolken van de hemel. De catechismus noemt de wederkomst van Christus om te oordelen de levenden en de doden, zelfs een troost (vraag 52).

Velen zijn er bang voor. Er zijn zelfs kinderen van God die met grote huiver denken aan dat ogenblik dat de bazuin zal klinken en Christus in heerlijkheid zal verschijnen op de wolken. Ze zijn bevreesd, terwijl ze juist blij zouden mogen zijn. Hoe is dat met u, met jou? Ben je bevreesd of blij als je denkt aan Christus' komst? Hij komt als Rechter, maar als je Hem in dit leven hebt mogen leren kennen als Redder, hoef je niet bang te zijn. God straft de zonde maar één keer. Als je geloven mag dat Jezus je Borg is Die al je zonden gedragen heeft aan het kruis, mag je zelfs uitzien naar Zijn komst.

Dat de wederkomst in de tijd van Zacharias Ursinus en Guido de Brès gezien werd als een troost, hangt ook samen met de vervolging in die dagen. In veel landen werden de protestanten vervolgd, in Nederland werd de tachtigjarige oorlog gevoerd. Je ruikt in de formuleringen uit die tijd als het ware de brandstapels en het werk van de inquisitie. Misschien is dat wel een belangrijke reden dat voor

velen in onze tijd de wederkomst geen troost meer is: wij kennen geen vervolging, wij hebben geen honger en armoede. Het overgrote deel van de wereldbevolking heeft die problemen wel. De kerk van het Westen beseft dat niet. We zijn ontevreden en misbruiken onze vrijheid. Het materialisme holt ons christelijk en kerkelijk leven uit. Er is geen droefenis en vervolging waardoor we gaan uitroepen: '... kom, Heere Jezus!' (Openb. 22:20)

Dat betekent natuurlijk niet dat je moet leven met een overspannen verwachting van de wederkomst en dat je je werk maar moet neerleggen of niet meer hoeft te solliciteren naar een baan. Ik denk aan een verloofd stel. Ik zou het maar vreemd vinden als ik aan een meisje vroeg: 'Zeg, hebben jullie al trouwplannen?' En ze zou tegen mij zeggen: 'Gelukkig niet, want ik wil eerst nog wat van mijn jeugd genieten. Dat trouwen komt nog wel een keer.' Zo iets is toch niet normaal?! Aan de andere kant is het ook niet goed als ze alleen maar praten kan over trouwen en niet zou genieten van de fijne dingen in het leven van iedere dag. Snap je het beeld? Zo zal een oprecht christen aan de ene kant verlangen naar de toekomst – de 'trouwdag' – en aan de andere kant nu in de 'verlovingstijd' doen wat zijn hand vindt om te doen.

Ontzagwekkende aspecten

De verwachting van de wederkomst heeft ook ontzagwekkende aspecten. Christus zal immers komen als de Rechter van hemel en aarde. Hij beklimt dan als Rechter Zijn troon en alle doden zullen voor Hem verschijnen; ook jij en u, en ik. We moeten allemaal openbaard worden voor de rechterstoel van Christus (2 Kor. 5:10). Dan zullen de 'boeken' opengaan, alles komt aan het licht: wat we gedaan, gezegd, gefluisterd of in het verborgene gedacht hebben; hoe we ons hebben opgesteld in ons werk, in onze verkering of ons huwelijk, in de kerk; of we goed van de Heere gedacht en gesproken hebben, tot eer van Hem en tot opbouw van de gemeente, of dat we alleen maar onze naam veiliggesteld hebben en huichelachtig hebben meegedaan ... Jezus komt, ben jij bereid? 'Want als de Heiland eenmaal komt, Gods plannen zijn gewis, zult gij de grote Rechter zien,

Die de Verlosser is. Onpeilbaar diep is Zijn gena', sta daar maar veel bij stil. O haast u, haast u, haast u toch. 't Gaat om uws levenswill!' ('Maranatha')

Wat zal dat aangrijpend zijn. De ernstige, richtende geschiedenissen uit het Oude Testament zullen zich dan wereldwijd herhalen. Velen zullen voor eeuwig wegzinken in de poel die brandt van vuur en sulfen (Openb. 19:20). Op die dag worden de schapen van de bokken gescheiden. Wat een ontzagwekkende werkelijkheid. Die dag zullen de gelovigen het eens zijn met de veroordeling van de goddelozen. Dan zullen de vijanden van Christus ook hun vijanden zijn. Is dat niet onchristelijk? Nee, want dan is het moment aangebroken dat Christus Zijn rechterstoel beklimt. Dan is er een onherroepelijke situatie ingetreden.

Vandaag de dag zijn de gelovigen bewogen met allen die Christus tegenstaan. Nu geldt: heb uw vijanden lief. Op de dag van Christus' terugkomst zullen de gelovigen aan de kant van Christus staan. Dan kan het zijn dat jij tegen je vader zegt: 'Vader, u kunt hier niet zijn, want u hebt Christus niet liefgehad.' Je broer kan tegen jou zeggen: 'Er is hier geen plaats voor jou, want je hebt aan de oproep tot bekeerling geen gehoor gegeven en heel je leven voor jezelf besteed.'

Als de Heere Jezus spreekt over het zien van de 'tekenen der tijden', zegt Hij: 'Als nu deze dingen beginnen te geschieden, zo ziet omhoog, en heft uw hoofden opwaarts, omdat uw verlossing nabij is.' (Luk. 21:28) Die woorden spreken over een uitzien verlangen, een verwachten van de verlossing. Bij het waarnemen van de tekenen der tijden mag een kind van God reageren als iemand die zijn redders hoort naderen.

De laatste dingen

De Bijbel spreekt op veel plaatsen over de toekomst en de zogenaamde 'eindtijd': de tijd die aan de wederkomst vooraf zal gaan. Als je alle bijbelse gegevens met elkaar vergelijkt, kom je tot een indrukwekkende reeks van belangrijke en ingrijpende gebeurtenissen. Denk maar

aan het duizendjarig vrede-rijk, de toekomst van Israël, de grote afval en de openbaring van de antichrist. We lezen over kosmische gebeurtenissen in de natuur, de opstanding van het lichaam en het laatste oordeel. Het is best moeilijk om in al deze gegevens het geheel te overzien en op een rijtje te zetten. Het gaat niet om losse, op zichzelf staande, gebeurtenissen, maar al deze dingen vormen met elkaar een geheel. Elk onderdeel heeft daarbij zijn eigen functie en plaats.

Het is net als met de aanleg van een tuin. Vrachtwagens brengen vruchtbare grond voor de borders. Een stapel spoorbielzen ligt klaar voor de grens tussen border en gazon. Er wordt geëgaliseerd en gegraven; sierlijke klinkertjes worden afgeleverd voor de bestrating van de wandelpaden en het terras; struiken en heesters worden geplant achter de eenjarige en de vaste planten. Bij de aanleg lijkt het allemaal een enorme rommel, maar toch is alles nodig. Niets kan gemist worden om de tuin af te ronden. Als alles is opgeruimd en de tuin ligt er schitterend bij, is het doel bereikt. Volgens tekening en bestek van de tuinarchitect is alles uitgevoerd.

Zo is het ook met al die gebeurtenissen in het laatste der dagen. Die 'laatste dingen', zoals we dat noemen, moeten geschieden om het doel te bereiken: de komst van Gods Koninkrijk met daarbij behorend de vernieuwing van de schepping, waarin alles zal uitlopen op de eer en heerlijkheid van God. Dan is het weer zoals in het paradijs. Dan is heel de schepping een lusthof voor God en Zijn volk.

Eén ding is bij dit alles wel duidelijk: de laatste dingen zijn van beslissende betekenis voor het leven van mens en wereld. Daarom spreekt de Bijbel er met zo veel ernst over. Je kunt dat niet in alle vrijblijvendheid aanhoren of lezen. Het gaat erom dat we voorbereid zijn op de komst van Christus en Zijn Koninkrijk; dat we de toekomende toorn ontvlieden, als we de Heere nog niet kennen; dat we door deze wereld reizen als mensen die een beter vaderland zoeken (Hebr. 11:14-16). Wie weten mag, dat hij daarheen op reis is, zal Jezus' komst met vreugde tegemoetzien. 'Als Jezus morgen komen zou, zijn wij dan wel verblijd? Als hij, die uitziet naar die dag, zijn

grote komst verbeidt. Zo wordt er alles toch vervuld wat er nog komen mag.' ('Maranatha')

Waar gaat het nu om in deze 'laatste dingen'? Niet om die 'dingen' zelf, maar om de Koning Die komt. Hij is de kerninhoud van de gelovige verwachting. We moeten ons niet richten op allerlei gebeurtenissen, hetzij positief of negatief, hetzij angstaanjagend of verblijdend. We moeten niet eenzijdig al onze aandacht laten opeisen door de leer van het duizendjarig rijk, de bekering van Israël of de komende antichrist. Waar het om gaat in onze christelijke toekomstverwachting, is de persoon van Jezus Christus en door Hem de gemeenschap met de drie-enige God. Naar Hem strekt zich die verwachting uit, en vanuit Hem leven we voor God en genieten we van Hem.

De Goede Herder gaf Zijn leven voor Zijn schapen. Hij kwam in de wereld om zondaren zalig te maken. Daar komt Hij ook voor terug. Al die andere gebeurtenissen staan in dienst van dat ene doel. Zijn eerste komst was incognito, in de diepste vernedering. Zijn tweede komst is openbaar, in de grootste heerlijkheid.

Daarom moet onze verwachting zich niet richten op allerlei bijzondere gebeurtenissen, maar op de komende Koning. We kunnen met die 'leer van de laatste dingen' pas goed bezig zijn, als we de Heere hebben lief gekregen; als we met God verzoend zijn. Dan zijn we bereid, dan pas kunnen we echt hopen op Zijn komst. Dan zal de toekomst rijker en heerlijker zijn dan we ons ooit hadden kunnen voorstellen. De bruid ziet echter niet uit naar de komst van de Bruidegom om wat Hij geeft, maar om Wie Hij is. Het gaat om de Bruidegom. Hij gaf Zijn leven voor Zijn bruid. De dag van de bruiloft breekt aan. Er klinkt een grote vreugde door in het geroep te middernacht: 'Ziet, de Bruidegom komt, gaat uit Hem tegemoet!' (Matth. 25:6) Ben jij bereid?

Niemand weet het tijdstip van de wederkomst

Het tijdstip van Christus' komst is niet te berekenen. De Bijbel zegt op verschillende plaatsen dat de Bruidegom zal komen 'als een dief in de nacht' (1 Thess. 5:2), als iedereen roept 'Het is vrede, en zonder gevaar' (vers 3). Dat wijst er allemaal op dat Zijn komst heel onverwacht

zal zijn, maar ook dat wij altijd bereid moeten zijn. Het zal een heel gewone dag zijn: de mensen zullen aan het werk zijn, jij in de verpleging en je vriend voor de klas, je zus op het kantoor en je vader op het land. Er zullen er twee op een akker zijn, de een zal aangenomen en de ander zal verlaten worden (Matth. 24:40).

Nu zijn er altijd al mensen geweest die precies het tijdstip van de wederkomst hebben willen uitrekenen. In de 'oude kerk' was dat al zo (Montanus). Alle voorspellingen kwamen niet uit. Natuurlijk niet, want Christus heeft Zelf gezegd: 'Van die dag en die ure weet niemand, noch de Zoon, dan de Vader.' (Mark. 13:32) Steeds vaker hoor je verkondigen: 'Nu zal het echt niet lang meer duren of de wereld zal vergaan. De eindtijd is nu echt aangebroken.' De Jehova's getuigen hebben al verschillende keren laten weten dat de wereld zou vergaan, maar al die fantastische berekeningen hebben de zaak alleen maar belachelijk gemaakt.

Zeker, we leven in de eindtijd, maar die 'eindtijd', ook wel in de Bijbel genoemd 'het laatste der dagen', is met Pinksteren al ingegaan. Daarom moeten we oppassen om uitspraken te doen over het spoedige einde van de wereld. Eén dag is bij de Heere gelijk aan duizend jaren. De Heere vertraagt de belofte niet, maar is nog lankmoedig over ons (2 Petr. 3:8-9). Laten we maar oppassen dat we niet terechtkomen in de sfeer van het berekenen van de wederkomst. Beter is het om te letten op 'de tekenen der tijden' die de Heere Zelf gegeven heeft. Niet om aan de hand daarvan de datum van de wederkomst uit te rekenen, maar om erop te rekenen en ermee te rekenen. Zo kunnen we ons des te beter op Zijn komst voorbereiden door waakzaam te zijn. 'Het einde aller dingen is nabij; zijt dan nuchter, en waakt in de gebeden.' (1 Petr. 4:7)

De tekenen der tijden

De uitdrukking 'tekenen der tijden' is al zo oud als de evangeliën. De Heere Jezus gebruikt deze uitdrukking als Hij tegen de Farizeeën en schriftgeleerden zegt: 'Gij geveinsden! het aanschijn des hemels weet gij wel te onderscheiden, en kunt gij de tekenen der tijden niet onderscheiden?' (Matth. 16:3) Aan de lucht konden ze zien wat voor

weer het zou worden, maar aan de tekenen die de komst van de Zoon des mensen aangaven, schonken ze geen aandacht. Er wordt in de evangeliën wel vaker gewezen op de tekenen van de komst van de Messias. Toen Johannes de Doper twijfelde of Jezus wel echt de Messias was, zei Jezus: 'Gaat heen en boodschapt Johannes weder, hetgeen gij ziet: De blinden worden ziende, en de kreupelen wandelen ...' (Matth. 11:4-5)

Zo zijn er ook 'tekenen' die de wederkomst aanduiden. Die tekenen roepen ons op om bereid te zijn als Hij komt. In Mattheüs 24 – het aangrijpende hoofdstuk van de tempelrede – noemt de Heere Jezus de tekenen die aan Zijn wederkomst voorafgaan. Nadat hij alles genoemd heeft, zegt Hij: 'En leert van de vijgenboom deze gelijkenis: wanneer zijn tak nu teder wordt, en de bladeren uitspruiten, zo weet dat de zomer nabij is. Alzo ook gijlieden, wanneer gij al deze dingen zult zien, zo weet dat het nabij is, voor de deur.' (Matth. 24:32-33)

In dit hoofdstuk geeft de Heere Jezus antwoord op de vraag: 'Welk zal het teken zijn van Uw toekomst en van de voleinding der wereld?' (Matth. 24:3) We horen in het aangrijpende antwoord van Jezus op deze vraag over de zorgeloosheid die aan Zijn komst vooraf zal gaan (zoals in de dagen van Noach), over verdeeldheid onder de volken en koninkrijken, over de spanningen en scheidingen tot in de in-tiemste verhoudingen toe. Algemeen gezegd: een periode van grote onheilen. Oorlogen zullen er zijn en geruchten van oorlogen (vers 6), hongersnoden, pestilentiën en aardbevingen zullen voorkomen (vers 7). Valse christussen en valse profeten zullen opstaan (vers 5) en die zullen grote tekenen en wonderen doen. Kosmische gebeurtenissen zullen de mensheid opschrikken: zon, maan en sterren zullen veranderen (Mark. 13:24-25). De verleiding zal toenemen en de gemeente zal gehaat worden om de Naam van Christus (Luk. 21:17). Verschrikkelijke dingen zullen het mensenhart doen bezwijken van vrees. De krachten van de hemel zullen bewogen worden.

De eindtijd zal in het bijzonder hieraan gekend worden, dat 'de ongerechtigheid vermenigvuldigd zal worden en daarom zal de liefde van

velen verkouden' (Matth. 24:12). Daarom wekt Christus de gemeente op tot grote waakzaamheid om daar niet in meegesleurd te worden. 'Ziet toe, waakt en bidt.' (Mark. 13:33) Als je de rede van Christus in Mattheüs 24 leest, vind je daar eigenlijk drie dingen: de verwoesting van Jeruzalem, de grote verdrukking die met de prediking van het Evangelie in de gehele wereld gepaard zal gaan, en Zijn wederkomst. De engelen zullen als de maaiers de oogst uit de volkerenwereld binnenhalen (Matth. 25:31-46).

Die oogst kan echter pas worden binnengehaald als alle volken het Evangelie gehoord zullen hebben. Zo komen we op de zending onder de heidenen (Matth. 24:14). De laatste 'witte plekken' worden nu op de wereldkaart ingevuld. In Romeinen 11 tekent Paulus hoe eerst 'de volheid der heidenen' moet ingaan (vers 25). Die heidenen moeten het volk Israël tot jaloersheid verwekken. Als dat gebeurt, zal 'alzo geheel Israël zalig worden' (vers 26). De vervulling van de belofte dat Israël tot bekering zal komen en dat de heidenen daardoor gezegend zullen worden, behoort ook duidelijk tot de tekenen der tijden. In het komen van de Joden naar het aan Abraham beloofde land mogen we de vervulling zien van vele bijbelse beloften, maar het komen van Israël tot de Messias is de verwerkelijking van het heil en de uiteindelijke vervulling van Gods belofte voor Israël. God zal op dit punt nog grote dingen doen.

Laten we de bedoeling van de tekenen der tijden niet misverstaan. Ze zijn niet gegeven om uit te rekenen hoe laat het precies is op de wereldklok, maar om voorbereid en waakzaam te zijn; om met lijdzaamheid de komst van onze Heere uit de hemelen te verwachten. Van die dag en die ure weet niemand. Dat komt ons niet toe. Dat heeft de Vader in Zijn eigen macht gesteld. De Bijbel is geen puzzelboek waarin we alle legstukjes moeten passen. Als Christus spreekt over de tekenen der tijden, zegt Hij juist: 'Ziet toe, dat u niemand verleide.' (Mark. 13:5) Juist op het gebied van de datering van de wederkomst van Christus is er zo veel verleiding.

God alleen weet hoe laat het is op de wereldklok. Het is in ieder geval zeker dat Hij spoedig komt en ook dat het moment van Zijn komst eenieder zal verrassen. Want Hij komt 'als een dief in de nacht' (1 Thess. 5:2). Wel is het zo dat we in de tekenen der tijden de voetstappen van de komende Christus vernemen. Bij elke aardbeving denk je daar dan aan. In elke oorlog zien we de wijzers op de wereldklok verschuiven en worden we herinnerd aan de 'laatste oorlog' die alle oorlogen zal beëindigen als de Heere Zelf de satan definitief zal verslaan. Velen zeggen: 'Oorlogen zijn er toch altijd geweest?' Inderdaad, maar in de loop van de eeuwen zien we wel dat de methode van oorlog voeren en de gevolgen die die methode heeft, steeds ingrijpender worden. Er vindt een verheviging plaats. In de eerste negentien eeuwen na Christus zijn er minder doden gevallen dan alleen al in de twintigste eeuw. Zo is het ook bij hongersnoden en besmettelijke ziekten. Eveneens bij de openbaring van de mens der zonde.

Alle valse profeten met hun eigengemaakte verlossingsplannen moeten ons des te meer doen verlangen naar de komende Bruidegom uit de hemel. Ook de gebeurtenissen rondom Israël moeten ons doen uitzien naar het moment dat 'de volheid der heidenen' zal zijn ingezameld, opdat ook dan Israël zal komen tot de erkenning van Christus als de Messias en God alles zal worden en in allen (1 Kor. 15:28). Alle gebeurtenissen in deze wereld zullen ons steeds opnieuw moeten herinneren aan de komst van Christus, Die een einde zal maken aan de wereldgeschiedenis. Dat is de bedoeling van de tekenen der tijden. Niet het uitrekenen van een datum, maar het gelovig opheffen van onze hoofden, omdat onze verlossing nabij is. 'Als Koning Jezus morgen komt, vindt Hij dan jou bereid?' ('Maranatha')

Schriftlezing

- Mattheüs 24:1-28
- 1 Thessalonicenzen 5:1-9
- 1 Korinthe 15:51-52

Vragen

1. Lees Lukas 18:8. Het antwoord op deze vraag van Jezus vind je in 1 Thessalonicenzen 4:15 en 17, en 1 Korinthe 15:51-52. Om welk geloof gaat het hier?
2. Leg de structuur van de tempelrede in Lukas 17 en Mattheüs 24 eens naast elkaar. Je vindt dan gegevens over de wederkomst, de tekenen der tijden en het waken en bidden. Wat kun je nu zeggen over de plaats van de gelijkenis van de onrechtvaardige rechter in Lukas 18?
3. Wat moet je doen als de gedachte aan de wederkomst van Christus je niet benauwt, maar ook niet verheugt? Geeft de Bijbel raad?
4. Op welke manier brengt de 'vergelding van de goddelozen' toch de eer voor Christus met zich mee? (Zie onder andere Filippenzen 2:10-11 en Psalm 91:8.) Hoe kan het tot eer van God zijn als er mensen verloren gaan?
5. Als vervolg op vraag 4: wil God soms niet dat alle mensen zalig worden? (Zie bijvoorbeeld 2 Petrus 3:9 en 1 Timotheüs 2:4.) Wanneer is Gods Woord 'een reuk des levens ten leven' of 'een reuk des doods ten dode' (2 Kor. 2:16)? Wat betekent dat? Waar ligt de menselijke verantwoordelijkheid?